

Klagesaksbehandlingen – tendenser i kommunene

Tone Selseth Bertheussen
Leder for juridisk seksjon

Statsforvalteren i Troms og Finnmark

*Romssa ja Finnmárkku stáhtahálddašeaddji
Tromssan ja Finmarkun staatinhallittija*

14. nov 2022

Juridisk
seksjon –
hvem er vi og
hva gjør vi?

Foto: Anders Aasheim

Statsforvalteren i Troms og Finnmark

*Romssa ja Finnmárkku stáhtahálddašeddji
Tromssan ja Finmarkun staatinhallittija*

14. nov 2022

Plan og bygg

- PBL
- Ekspropriasjon
- Veglov
- Matrikkellov
- Tomtefestelov
- Eierseksjonslov

Justisområdet

- Kommunalrett
- Offentleglov
- Fri rettshjelp
- Forvaltningslov
- Navnelov
- Askespredning
- Helligdagsfred/søndagsåpent

Plan- og byggesaker -klagesaksbehandling

Statsforvalteren i Troms og Finnmark

*Romssa ja Finnmárkku stáhtahálddašeaddji
Tromssan ja Finmarkun staatinhallittija*

14. nov 2022

Utfordringer i klagesakene

- Underinstansbehandling av klagen og klageoversendelsen
- Dispensasjonsvurderingen/begrunnelse
- Forholdet mellom planer/plantolkning

Underinstansbehandling av klagen/klageoversendelsen

- Behandle anførselene som fremmes i klagen
- Systematisere og fremstille faktum på en forståelig måte for oss
- Sende over sakens dokumenter

Dispensasjonsvurderingen

- Utgangspunkt: Vedtatte reguleringsplaner skal følges. Ingen har krav på dispensasjon.
- Begrunnelsen må vise at begge vilkårene i dispensasjonsbestemmelsen er vurdert.

Pbl § 19-2, 2.ledd:

«Dispensasjon kan ikke gis dersom hensynene bak bestemmelsen det dispenseres fra, hensynene i lovens formålsbestemmelse eller nasjonale eller regionale interesser, blir **vesentlig tilsidesatt. Fordelene** ved å gi dispensasjon må være **klart større enn ulempene**. Den kan ikke dispenseres fra saksbehandlingsregler

Foto: Nordlys.no

Når administrasjonen og politikerne er uenige...

- Politiske utvalg treffer vedtak i strid med administrasjonens innstilling:
  - Det er fortsatt krav om begrunnelse
  - Må sørge for at det gis ny begrunnelse som tilfredsstillende lovkravene

Plantolkning – Rettslig utgangspunkt

- Inngrep i eiendomsretten krever hjemmel i lov
- Pbl. § 21-4 første ledd første punktum:
  - « (...)Kommunen(...) [skal] gi tillatelse dersom tiltaket ikke er i strid med bestemmelser gitt i eller i medhold av denne loven.»
- Pbl. § 32-1 første ledd
  - «Kommunen skal forfølge overtredelser av bestemmelser gitt i eller i medhold av denne loven»

Forholdet mellom planer

- Utgangspunkt: Vedtatte planer virker side om side
- Ved motstrid: Ny plan går foran eldre plan, med mindre er annet fastsatt i den nye planen, jf. pbl. § 1-5 annet ledd:

« Ny plan eller statlig eller regional planbestemmelse går ved eventuell motstrid foran eldre plan eller planbestemmelse for samme areal med mindre annet er fastsatt i den nye planen eller statlig eller regional planbestemmelse.»

Krav til utforming av planer

- Plan- og bygningsloven § 1-1, fjerde ledd:
«Planlegging og vedtak skal sikre åpenhet, forutsigbarhet og medvirkning for alle berørte interesser og myndigheter.»
- Kart- og planforskriften av 26.juni 2009 § 9, sjette ledd:
«Plankart skal vise innhold og rettslige virkninger på en klar og entydig måte(...)»
- I sivilombudets uttalelse i sak 2012/1175 legges det til grunn at tilsvarende må gjelde for planbestemmelser:
«Selv om et slikt krav ikke på samme måte er lov- eller forskriftsfestet for planbestemmelser, tilsier legalitetsprinsippet at innhold og rettsvirkninger også for slike bestemmelser bør fremgå på en tilstrekkelig klar og entydig måte for å kunne hjemle inngrep i borgernes rettstilling.

Tolkningsmomenter

Utgangspunkt for plantolkning: SOM- 2021/3723 jf. SOM-2018/3829; Planer skal sikre forutberegnelighet for borgerne og forutberegnelighet er et styrende hensyn ved plantolkning.

- Plankart sammenholdt med ordlyden i bestemmelsen
- Planbeskrivelse
- Planens systematikk
- Langvarig og konsekvent praksis, se SOM- 2012/956
- Reelle hensyn

Hva bør kommunene gjøre:

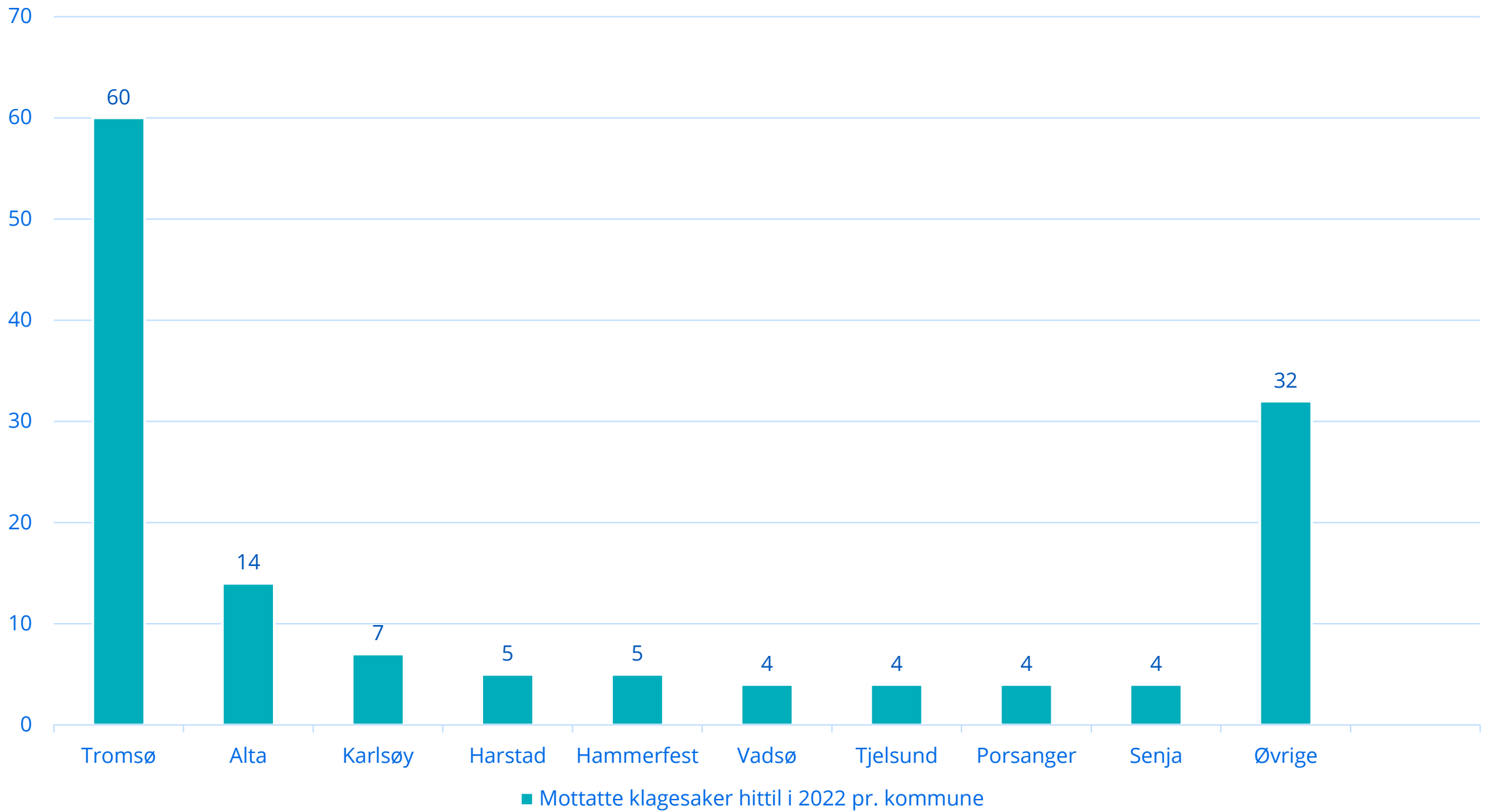
- Endre planen som inneholder bestemmelse uten rettsvirkning
- Sørg for at planbestemmelser i nye planer er tilstrekkelig klare og entydige
- Oppheve gamle planer

Antall klagesaker og saksbehandlingstid

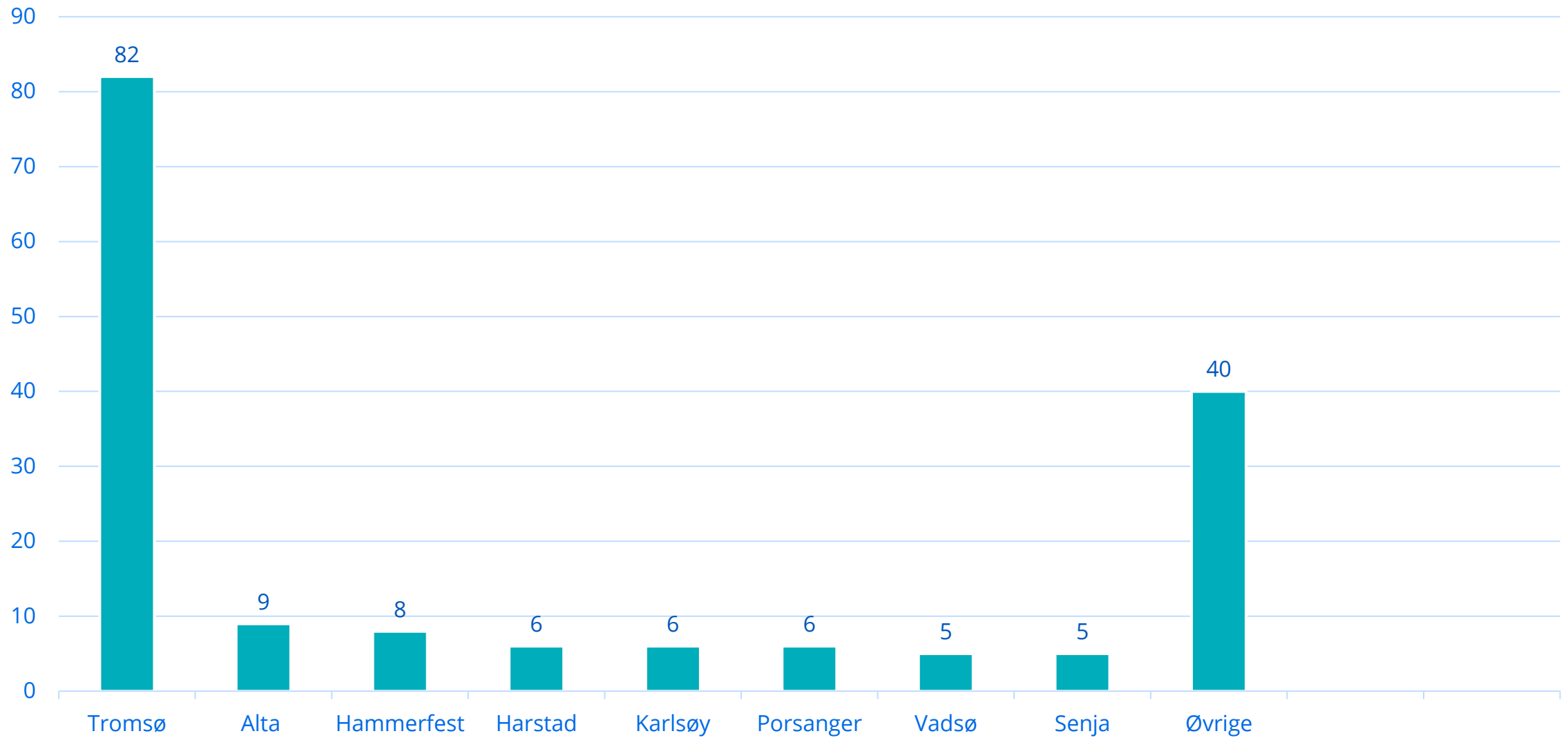
- I 2021:
  - behandlet **231** klagesaker etter plan- og bygningsloven med hjelp fra andre Statsforvaltere
- Pr. 7.november 2022:
  - behandlet **167** klagesaker etter plan- og bygningsloven

Siden 1.1.2022 har vi mottatt **139** klagesaker, **38** fra kommuner i Finnmark og **97** fra kommuner i Troms, samt **4** settestatsforvaltersaker.

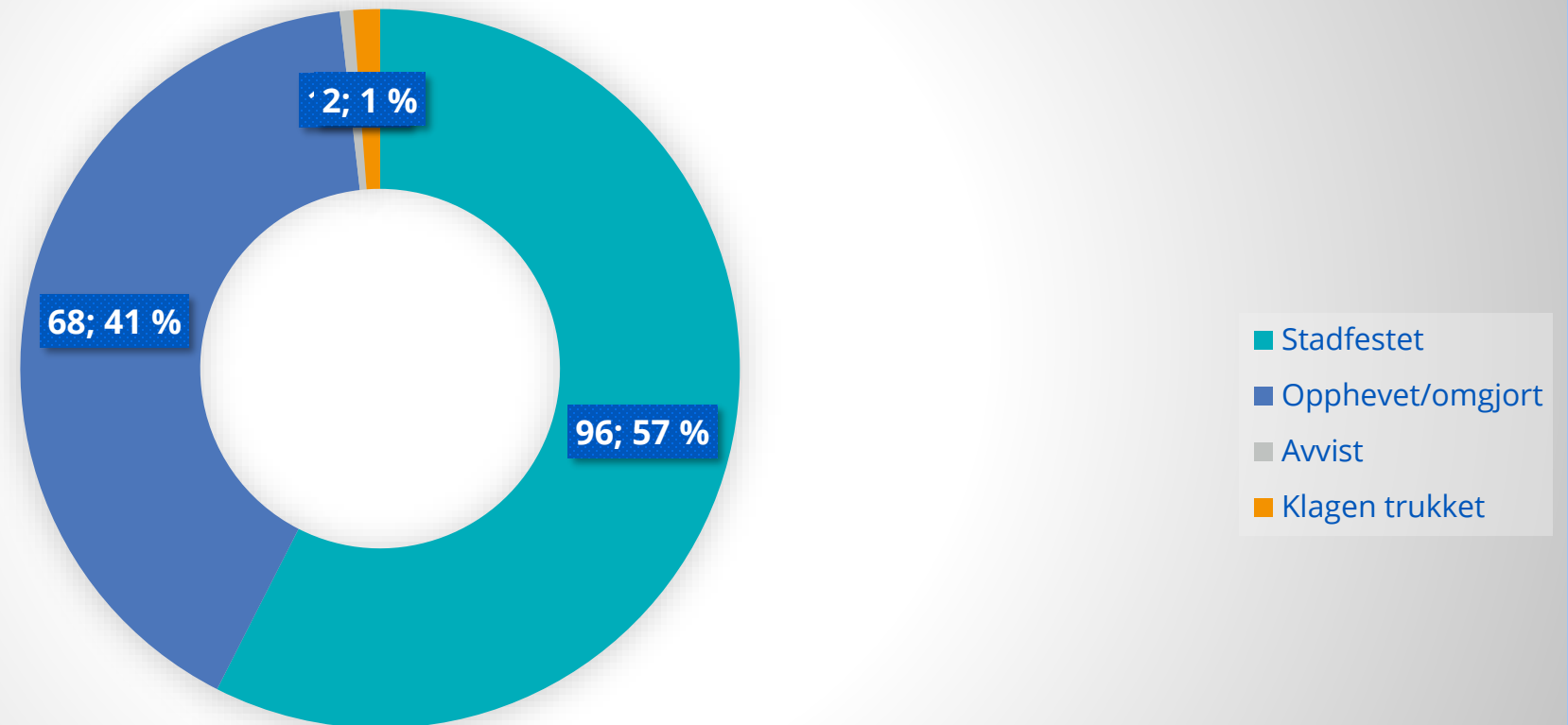

■ Mottatte klagesaker hittil i 2022 pr. kommune

■ Avgjorte klagesaker hittil i 2022 pr. kommune

Utfallet av statsforvalterens klagebehandling på plan- og bygningsrettsområdet – pr. 7.11.2022

Kommuner vi ikke har mottatt klagesaker fra hittil i 2022

- Berlevåg
- Gamvik
- Hasvik
- Måsøy
- Ibestad
- Gratangen
- Lavangen
- Skjervøy
- Nordreisa
- Kautokeino
- Tana
- Vardø
- Lebesby

- Ingen saker med kritikk fra Sivilombudet
- Ingen rettssaker

Takk for meg!

Tone Selseth Bertheussen
leder for juridisk seksjon
fmtrtsb@statsforvalteren.no
77642037

Statsforvalteren i Troms og Finnmark

*Romssa ja Finnmárkku stáhtahálddašeaddji
Tromssan ja Finmarkun staatinhallittija*

[Facebook](#) statsforvalterentromsogfinnmark
[Twitter](#) Statsforvalt_TF
[Nettside](#) statsforvalteren.no/troms-finnmark